

AANTEEKENINGEN OVER HET MUSEUM VAN ABBE TE EINDHOVEN

DOOR A. M. HAMMACHER

HET komt in de geschiedenis der bouwkunst van een klein land zelden voor, dat kort na elkander drie nieuwe musea worden gebouwd. Na de voltooiing van het Haagsche en Rotterdamsche museum is in Eindhoven een van Abbe-museum ontstaan. Hoewel het kleinste van den trias verdient het niet minder aandacht, omdat het bouwkundig gezien, een eigen en zuiver karakter heeft en uit een oogpunt van museumbouw zijn aparte qualiteiten heeft, zooals straks zal blijken.

De geschiedenis van het ontstaan van dit kleine museum zal vermoedelijk wel zeldzaam blijven. Het is althans te hopen. Ze vertoont het omgekeerde van de gebruikelijke conceptie en geboorte van een museum. In den regel bestaat er een min of meer belangrijke verzameling in bezit van overheid of particulier. De behuizing blijkt op den duur onvoldoende en het verlangen ontstaat naar een ander, een nieuw en beter gebouw. Het gebouw komt na de verzameling.

Niet aldus te Eindhoven. Een voor een openbaar museum geschikte verzameling was niet aanwezig. Het museum is hier vóór zijn inhoud ontstaan. Hoe dat zoo gekomen is kan gevoegelijk buiten beschouwing blijven. Dát het zich zoo voordoet is een te curieus verschijnsel van den tijd om het buiten de aandacht te houden.

De behoefte aan musea, als behoeders en bewaarders van hetgeen in den voortgaanden levensdrift der tijden buiten het leven kwam te staan, is reeds in de 19de eeuw logisch verklaard uit de renaissancistische levenshouding en geestesontwikkeling. Nog voor de weetgierigheid wetenschap genoemd mag worden, verzamelt en bewaart de mensch, de kleine mensch het eerst. Het verstand, dat met redenen wil omkleeden wat niettemin ergens met een duistere wortel in een nog donkerder hartstocht blijft haken, heeft de verzamel-hartstocht naar gelang van de verandering der inzichten, van nieuwe namen voorzien. De aesthetische en historische genieting zoekt bevrediging en vindt deze in de musea, zegt de moderne tijd. Ten deele echter wordt met genieting en bevrediging het apparaat verklaard. De menschelijke neiging tot schoolmeesteren, tot beleeren (niet identiek met genieten), heeft reeds vroeg voorgezeten. De middeleeuwsche maatschappij bezat de kerkbouw niet alleen tot stichting, maar tot beleering van den ongeletterden mensch. Later wilde de revolutie op haar beurt stichten en beleeren; niet meer met de kerken en haar gegevens, maar met verzamelingen van kunst en historie,